

07.04.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**07 Nisan 2023
Cuma**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

07 Nisan 2023 Cuma

YASAMA BÖLÜMÜ

TBMM KARARLARI

1366 Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Görev Süresinin Uzatılmasına Dair Karar

1367 Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1368 Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPARD III) Kırsal Kalkınma Programı Kapsamında Türkiye Cumhuriyeti'ne Yapılacak Birlik Mali Yardımının Yönetimi ve Uygulanmasına İlişkin Hükümleri Tesis Eden Sektörel Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7048)

ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANVEKİLLİĞİNE SEÇME KARARI

— Anayasa Mahkemesi Başkanvekilliğine, Hasan Tahsin GÖKCAN'ın Yeniden Seçilmesi Hakkında Karar

YÖNETMELİKLER

— Adalet Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Özel Hastaneler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 22)

— Menkul Kıymet Tesisi Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2023/9)

— Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2013/15)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2023/10)

KURUL KARARI

— Nükleer Düzenleme Kurulunun 22/3/2023 Tarihli ve 2023-19/5 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 22/2/2023 Tarihli ve E: 2021/3, K: 2023/37 Sayılı Kararı

“Zincir marketler ette haksız rekabet yaratıyor”

İstanbul Perakendeci Kasaplar Esnaf Odası Başkanı Aydın Tüfekçi, kasaplar ile zincir marketler arasında yaklaşık 120 lira fark olduğunu ve bunun da müşterinin ayağını kasaptan kestiğini söyledi.



Mehmet Hanifi GÜLEL / İSTANBUL

İstanbul Perakendeci Kasaplar Esnaf Odası Başkanı Aydın Tüfekçi, Et ve Süt Kurumu'nun (ESK) bazı zincir marketlere ucuz et verme politikasının, İstanbul'da kasap esnafının satışlarını olumsuz etkilediğini söyledi. Tüfekçi, ESK'nın zincir marketlere karkas etin kilosunu 145 liradan verdiğini, onların da kıymayı 190 liradan kuşbaşını ise 210 liradan sattığını kaydetti. Karkas etin kilosunu 215 liradan alan kasabın, kıymayı 320 lira, kuşbaşının ise 340 liradan sattığını vurgulayan Tüfekçi, kasap esnafının haksız rekabetle karşı karşıya kaldığını söyledi. Kasap ile zincir marketlerin sattığı et arasında 120 lira fark olduğunu ve bunun da kasapları olumsuz etkilediğini aktaran Tüfekçi, “Bir ay içinde karkas ete gelen 100 liraya yakın zamandan sonra müşterinin ayağı kasaptan kesildi. ESK'nın zincir marketlere ucuz et vermesinden dolayı İstanbul'da kasap esnafı zor durumda. Türkiye'de bu durum bir tek İstanbul'da yaşanıyor. ESK'nın Ramazan ayı boyunca bu ucuz et politikasını sürdürecektir” dedi.

Kasap ile zincir market arasında 130 lira fark var

Ucuz et satışının kendilerini olumsuz etkilediğini belirten Tüfekçi, İstanbul'da şu anda karkas etin kilogramını ortalama 208 lira ile 215 lira arasında satıldığını açıkladı. Kasabın karkas eti kendine maliyetinin ortalama 280 ile 290 lira olduğunu ifade eden Tüfekçi, "Kasaplar almış oldukları karkas etin fiyatının üzerine yüzde 25 kemik firesi, yüzde 18 işletme gideri, yüzde 2 taze kesim firesi, yüzde 2 sinir firesi ve yüzde 2 banka komisyonu bulunuyor. Almış olduğu eti kar ile satarsa 300 lira civarında satmak zorunda kalacak. Şimdi öbür tarafta kuşbaşı 210 lira, bu tarafa geliyorsunuz kuşbaşı 340 lira yer alıyor. Şu an arada 130 lira net fark var. Devlet burada haksız bir rekabete sebep oluyor. Kasap da hayatını idam ettirecek, yanında işçi çalıştırıyor ve bu insanların da bir yaşam standardı var" diye konuştu.

Son zamlardan sonra müşteri kaybı yüzde 40

İstanbul'da 3 binin üzerinde kasap olduğunu bildiren Tüfekçi, ortalama olarak bir kasapta 4 kişi çalıştığını hesapladığımızda 12 bin kişiye denk geldiğini ifade etti. Kasap esnafının şu anda zor durumda olduğuna dikkat çeken Tüfekçi, besiciler ve araçlar tarafından karkas ete devamlı zam talep edildiğini söyledi. En son 6 Şubat'ta karkas etin kilosunun 120 ile 125 lira civarında seyir ettiğini ifade eden Tüfekçi, "Gelen zamlarla beraber karkas etin kilosu bugün 210 ile 215 lira civarında bulunuyor. Bir ay içinde karkas ete 100 liraya yakın zam geldi. Son gelen zamlarla müşterilerin ayağı kasaptan kesildi. Bu zamlardan sonra yüzde 40 müşteri kaybımız var. Eskiden müşteri geliyordu haftada 1 kilo kıyma alıyordu ama bugün 1 kilo kıyma alımını 10 güne çıkardı. 1 kilo kıyma 1 kilo kuşbaşı alan müşteri, şu an geliyor 750 gram kıyma ve 750 gram kuşbaşı alıyor. Hem alımlarda hem de müşteri sayısında da ciddi düşüş yaşanıyor. Kasap esnafın kaybı var ve zor durumda. Böyle giderse çok kapanan kasap olacak. Kasap esnafı sıkıntıda kepenk kapatıyor. Bu zamlarla beraber kasaplık mesleği tarih olacak" şeklinde konuştu.

"Kasap iflası zincirleme etkiye yol açar"

Et alımı ve fiyatında zorlanan kasabın kapatmasıyla zincirleme bir etki yaratacağına dikkat çeken İstanbul Perakendeci Kasaplar Esnaf Odası Başkanı Aydın Tüfekçi, kasabın iflas etmesi halinde tüccarın da iflas edeceğini ve bunun besiciye köylüye kadar uzayacağını vurguladı. Eğer kasap iflasları başlarsa bu işin sonunda bu tüccarı etkileyeceğini, tüccardan sonra üretici köylüye kadar bu zincirin ulaştığını ifade eden Tüfekçi, "Kasap para kazanmadığında ve iflas ettiği zaman tüccarın veresiyesini veremeyecek. Bu sefer tüccar veresiyesini toplayamadığında tüccar batacak. O zamanda üretici köylüde batacak ve bu zincirleme bir etki yaratacak" dedi.

TARSİM'den, 296 milyar TL'lik tarım varlığına güvence

Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM), geçen yıl Türkiye genelinde tüm tarım sigortası branşlarında 296 milyar TL'lik tarımsal varlığın güvence altına alındığını, 3,1 milyon adet poliçe düzenlendiğini, 35 milyon dekar alan, 18 milyon büyükbaş ve küçükbaş hayvanın sigortalandığını duyurdu.



TARSİM, üretici ve yetiştiricilere geniş bir ürün yelpazesinde ve teminat kapsamında, 8 farklı tarım sigortası branşında yüzde 67'ye varan devlet prim desteği ile hizmet sunduklarını, geçen yıl bitkisel ürünlerde 2,2 milyar TL, büyükbaş hayvanlarda 880 milyon TL, seralarda 327 milyon TL, küçükbaş hayvanlarda 227 milyon TL, su ürünlerinde 14 milyon TL, kümes hayvanlarında 9 milyon TL ve arı kovanlarında 6 milyon TL olmak üzere toplam 636 bin adet hasar dosyası için 3,6 milyar TL tazminat ödemesi gerçekleştirdiklerini açıkladı.

2022'de bir önceki yıla göre yüzde 24'lük artışla 2,7 milyon adet Bitkisel Ürün Sigortası poliçesi, yüzde 16'lık artışla 385 bin adet Hayvan Hayat Sigortası poliçesi ve yüzde 2'lik artışla 39 bin adet Sera Sigortası poliçesi düzenlendi.

Bitkisel Ürün Sigortalarında ön plana çıkan, çeltik ürününde yüzde 56, ayçiçeği ürününde yüzde 41, mısır ürününde yüzde 22, üzüm ürününde yüzde 30, pamuk ürününde yüzde 27, arpa ürününde yüzde 28 ve buğday ürününde yüzde 30 sigortalılığa ulaşıldı. Hayvan Hayat Sigortalarında ise sigortalılık oranı büyükbaş hayvanlarda yüzde 29 ve küçükbaş hayvanlarda yüzde 23 olarak gerçekleşti.

07.04.2023

Geçen yıl ilk defa tarım sigortası yaptıran üretici ve yetiştiricilerin sayısı ise bir önceki yıla göre yüzde 10 artarak 168 bine ulaştı. Tarım sigortası poliçesine sahip olan toplam üretici ve yetiştirici sayısı ise yüzde 17 artışla 767 bine yükseldi. Bitkisel Ürün Sigortaları kapsamında 609 bin adet, Sera Sigortası kapsamında ise 71 bin adet ekspertiz işlemi gerçekleştirildi. Hayvan Hayat Sigortaları kapsamında 462 bin adet risk inceleme ve hasar tespit işlemi yapıldı.

Kur korumalı mevduatta yeni rekor

BDDK haftalık verilerine göre, kur korumalı mevduat büyüklüğü geçen hafta 1 trilyon 701 milyar 63 milyon liraya yükselerek yeni rekor seviyesini gördü. KKM'de haftalık artış 28.2 milyar lira olarak hesaplandı.



Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) haftalık bülteninde yer alan bilgilere göre, kur korumalı TL mevduat ve katılma hesapları 1 trilyon 603 milyar TL'den 1 trilyon 701,1 milyar TL'ye çıktı.

Aynı haftada krediler 8 trilyon 174 milyar TL'den 8 trilyon 591 milyar TL'ye, mevduat 9 trilyon 654 milyar TL'den 9 trilyon 959 milyar TL'ye yükseldi.

Tüketici kredileri 1 trilyon 226 milyar TL'den 1 trilyon 272,2 milyar TL'ye, bireysel kredi kartları 519,6 milyar TL'den 577 milyar TL'ye çıktı.

Takipteki alacaklar 159,2 milyar TL'den 158,6 milyar TL'ye indi.

Dünya Bankası, Türkiye büyüme tahminini revize etti

Dünya Bankası, Türkiye ekonomisine ilişkin büyüme tahminini bu yıl için yüzde 2,7'den yüzde 3,2'ye, 2024 yılı için yüzde 4'ten yüzde 4,3'e çıkardı



Dünya Bankası, Türkiye'ye yönelik büyüme tahminlerini revize etti. Yayımlanan rapora göre banka, Türkiye'de 6 Şubat 2023'te gerçekleşen deprem felaketlerinin etkisiyle 2023 yılında yüzde **3,2**, 2024-2025'te ise ortalama yüzde **4,2** büyüyecek.

Dünya Bankası'nın "Ocak 2023 Küresel Ekonomik Tahminler" başlıklı daha önceki raporunda Türkiye'ye yönelik 2023 yılı büyüme tahmini 2,7 seviyesine bulunuyordu. 2024 yılı tahmini ise yüzde 4 seviyesindeydi.

Kahramanmaraş merkezli 2 deprem felaketinin ardından ortaya çıkan hasarın 34,2 milyar dolar veya başka bir tabirle 2021 GSYİH'sının yüzde 4'ü olarak tahmin eden Dünya Bankası, zararların **iki katına** çıkabileceğine değinerek, son deprem felaketinin de etkisiyle ekonominin 2023'te yüzde 3,2 büyümesini beklediğini söyledi.

2024 ve 2025 döneminde ise, özellikle deprem bölgesinde başlayacak olan yeniden yapılanma faaliyetlerinin de etkisiyle ekonominin ortalama yüzde **4,2** büyümesini öngörüyor.

Enflasyonun ülke için önemine dikkat çeken **Dünya Bankası Avrupa ve Orta Asya** Bölgesi Baş Ekonomisti Ivailo Izvorski, "Enflasyon, insanların gerçek gelirlerini aşındırıyor ve yüksek enflasyon, nüfusun en zengin kesimlerinden çok en yoksul kesimlerini etkiliyor" yorumunu yaptı.

Raporda özellikle enflasyonun farklı kesimler üzerindeki 'farklı' etkisine dikkat çekilirken **çarpıcı** bir analize de yer verildi. Raporda yayımlanan analize göre, nüfusun **en fakir yüzde 10'luk** kesimi için enflasyon, en zengin **yüzde 10'luk kesime** kıyasla yüzde 2 daha yüksek hissediliyor. Yani yoksul kesim, enflasyondan zengin kesime kıyasla **yüzde 2 oranında** daha fazla etkileniyor.

Merkez Bankası bankalara ilave 5 puan zorunlu karşılık uygulayacak

Merkez Bankası, TL mevduat/katılım fonunun toplam mevduat/katılım fonu içindeki paylardan düşük olanı %60'ın altında kalan bankalar için 28 Nisan'dan itibaren ilave 5 puan yabancı para zorunlu karşılık uygulayacak.



Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan ve zorunlu karşılıklar hakkında tebliğde değişiklik yapan tebliğe göre, bankalarca gerçek ve tüzel kişi için hesaplanacak TL mevduat/katılım fonunun toplam mevduat/katılım fonu içindeki payına göre belirlenen zorunlu karşılık oranlarına ilave olarak zorunlu karşılık tesis edilecek.

Gerçek ve tüzel kişi için hesaplanan paylardan düşük olanı %60'ın altında kalan bankalar için 5 puan ilave edilecek.

Gerçek veya tüzel kişi için TL mevduat/katılım fonu payı hesaplanamayan bankalarda Merkez Bankası'nca belirlenen usul ve esaslar dikkate alınacak.

Yeni			Eski	
TL mevduat oranı	Menkul kıymet tesisi	--	TL mevduat oranı	Menkul kıymet tesisi
%60 altı	+7 puan		%50 altı	+7 puan
%60-%70	-5 puan		%50-%60	+2 puan
%70 ve üzeri	-7 puan		%60-%70	-5 puan
			%70 ve üzeri	-7 puan

Yerlinin döviz mevduatında 3.3 milyar dolarlık sert gerileme

Haftalık para ve banka istatistiklerine göre 31 Mart haftasında parite etkisinden arındırılmış olarak yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı 3 milyar 133 milyon dolar geriledi. Merkez Bankası'nın IMF tanımlı net uluslararası rezervleri ise, 31 Mart'ta sona eren haftada 457 milyon dolar düşüşle 18.47 milyar dolara geriledi.



İSTANBUL / EKONOMİ

Merkez Bankası verileri yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatında geçen hafta sert bir düşüş olduğunu ortaya koydu. Haftalık para ve banka istatistiklerine göre 31 Mart haftasında parite etkisinden arındırılmış olarak yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı 3 milyar 133 milyon dolar geriledi. Yılbaşından bu yana ise yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmamış olarak 8.3 milyar dolar azalmış bulunuyor.

Tüzellerde 2.3 milyar dolarlık gerileme

Verilere göre en sert gerileme tüzel kişilerin döviz mevduatında gerçekleşti. Tüzel kişilerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 2 milyar 331 milyon dolar azaldı. Dolar cinsi döviz mevduatı 889 milyon dolar, Euro cinsi döviz mevduatının dolar karşılığı parite etkisinden arındırılmış olarak 1 milyar 313 milyon dolar geriledi. Gerçek kişilerin döviz mevduatı ise parite etkisinden arındırılmış olarak 802 milyon dolar düştü. Geçen hafta hem dolar hem de Euro TL karşısında yükseliş trendine başlamış dolar/TL'de artık 19 seviyeleri görülmeye başlamıştı. Merkez Bankası da KKM'de hem döviz yükümlülüğü olanlar için yeni bir ürünü devreye almış hem de TL cinsi KKM'lerde faiz üst sınırı kaldırılmıştı.

TCMB toplam rezervlerinde 2.3 milyar dolarlık azalma

Merkez Bankası'nın IMF tanımlı net uluslararası rezervleri, 31 Mart'ta sona eren haftada 457 milyon dolar düşüşle 18.47 milyar dolara geriledi. Toplam rezervler ise, 2 milyar 271 milyon dolar azalarak 122 milyar 423 milyon dolara geriledi.



Merkez Bankası'nın IMF tanımlı net uluslararası rezervleri ise 31 Mart'ta sona eren haftada 457 milyon dolar düşüşle 18.47 milyar dolara geriledi. Böylece 6 Şubat'taki depremden sonra net rezervlerdeki aşağı eğilim sekizinci haftada da devam etti. Net rezervler geçen yılı 27.54 milyar dolar ile tamamladı. Depremden hemen önce de 27 milyar dolar seviyesinde bulunan net rezervler son beş haftanın üçünde düşüş kaydetti.

Merkez Bankası toplam rezervleri de 31 Mart haftasında bir önceki haftaya göre 2 milyar 271 milyon dolar azalarak 122 milyar 423 milyon dolara geriledi. 31 Mart itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri, 1 milyar 89 milyon dolar azalışla 70 milyar 247 milyon dolara indi. Brüt döviz rezervleri, 24 Mart'ta 71 milyar 336 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu. Söz konusu dönemde altın rezervleri de 1 milyar 182 milyon dolar azalarak 53 milyar 358 milyondan 52 milyar 176 milyon dolara geriledi. Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 31 Mart haftasında bir önceki haftaya kıyasla 2 milyar 271 milyon dolar azalışla 124 milyar 694 milyondan 122 milyar 423 milyon dolara indi.

İhtiyaç kredileri gaza bastı

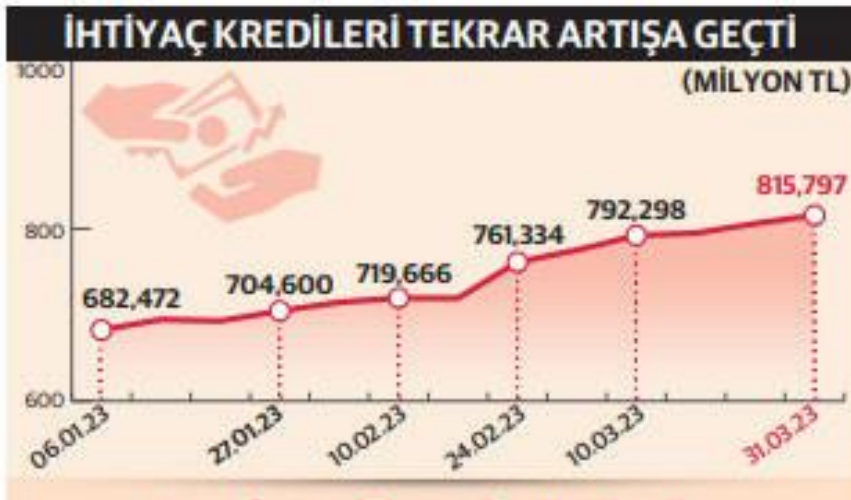
İhtiyaç kredileri yüksek faiz dinlemedi. Merkez Bankası'nın 10 Mart'ta faiz sınırı getirmesine rağmen artan faiz oranları ihtiyaç kredilerini frenlemişti. Mart ayının son haftasında yeniden yükselişe geçen ihtiyaç kredileri 15 milyar TL arttı.



Birol BOZKURT

İhtiyaç kredi hacmi ivmeyi yeniden yukarı çevirdi. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) haftalık bülteninde yer alan bilgilere göre ihtiyaç kredileri mart ayının son haftasında 15 milyar liralık artışla 815 milyar 797 milyon lira oldu. Merkez Bankası'nın ihtiyaç kredisinde yüzde 18.56 olarak belirlediği faiz sınırından sonra faizlerde sert bir yükseliş görülmüştü.

Faizlerin 24 Mart haftasında yüzde 31,49'a kadar çıkmasına rağmen ihtiyaç kredilerinde artış trendi devam etti.



Merkez Bankası'nın 10 Mart'ta aldığı ihtiyaç kredilerinde faiz üst sınırı kararından sonra geçen 2 haftada sadece 8 milyar lira artan kredi hacmi mart ayının son haftasında 15 milyar liralık bir artış gerçekleştirdi.

Bankacılara göre, 24-31 Mart haftasında yaşanan ihtiyaç kredilerindeki bu artışın esas sebebi, limit sınırı nedeniyle borcu borçla kapatmak isteyen tüketicinin 'ekstra' kredi talebi.

Ayrıca emeklilikte yaşa takılanların prim borcu ödemeleri ve kredi notu yüksek bireylerin ucuz kredi peşinde koşması diğer etkenler arasında yer aldı. Bu arada 31 Mart bankalar içinde ilk 3 aylık bilanço kapama dönemi

Tüketici kredileri 1,3 trilyon liraya yükseldi

Verilere göre, tüketici kredileri tutarı, 31 Mart itibarıyla 18 milyar 297 milyon lira artışla 1 trilyon 272 milyar 213 milyon liraya yükseldi. Söz konusu kredilerin 391 milyar 878 milyon lirası konut, 64 milyar 538 milyon lirası taşıt ve 815 milyar 797 milyon lirası ihtiyaç kredilerinden oluştu.

Söz konusu dönemde taksitli ticari kredilerin tutarı 24 milyar 133 milyon lira artarak 1 trilyon 45 milyar 216 milyon liraya çıktı. Bankaların bireysel kredi kartı alacakları da yüzde 4,6 artışla 577 milyar 35 milyon lira oldu.

Kur korumalı mevduat 1,7 trilyon TL'yi geçti

BDDK verilerine göre, Kur Korumalı TL Mevduat ve Katılma Hesapları 1 trilyon 672,8 milyar TL'den 28,2 milyar TL artarak 1 trilyon 701 milyar TL'ye çıktı. Böylece KKM hesapları 12 haftalık yükselişine devam etti. 12 haftada KKM hesaplarındaki artış 328 milyar lirayı geçti.

BDDK tarafından yayımlanan haftalık bültene göre, sektörün kredi hacmi 31 Mart itibarıyla 152 milyar 59 milyon lira arttı. Söz konusu dönemde toplam kredi hacmi 8 trilyon 357 milyar 857 milyondan 8 trilyon 509 milyar 916 milyon liraya çıktı. Bankacılık sektöründeki toplam mevduat (bankalararası dahil), geçen hafta 13 milyar 785 milyon lira arttı. Söz konusu haftada yüzde 0,14 artan bankacılık sektörü toplam mevduatı, 9 trilyon 958 milyar 762 milyon lira oldu.

Bankacılık sektörünün mevduatı arttı

Bankacılık sektörünün toplam mevduatı, 31 Mart ile biten haftada yaklaşık 15 milyar lira artarak 10 trilyon 227,7 milyar liraya yükseldi. Merkez Bankası tarafından haftalık para ve banka istatistikleri yayımlandı. Buna göre, bankacılık sektöründeki toplam mevduat (bankalar arası dahil), 31 Mart ile biten haftada 14 milyar 972 milyon 883 bin lira artarak 10 trilyon 227 milyar 711 milyon 929 bin liraya yükseldi.

Aynı dönemde bankalardaki TL cinsi mevduat yüzde 0,9 artışla 5 trilyon 849 milyar 378 milyon 549 bin lira, yabancı para (YP) cinsinden mevduat ise yüzde 0,8 azalarak 3 trilyon 984 milyar 161 milyon 406 bin lira oldu. Bankalarda bulunan toplam YP mevduatı, geçen hafta 218 milyar 754 milyon dolar düzeyinde gerçekleşirken, bu tutarın 183,7 milyar doları yurt içinde yerleşik kişilerin hesaplarında toplandı.

Yabancı 4 haftadır hisse satıyor

Yabancı yatırımcı 31 Mart haftasında 60,9 milyon dolarlık hisse satışı gerçekleştirdi. Böylelikle yılbaşından bu yana net hisse satışı 927 milyon dolara ulaştı. Yabancılar aynı haftada 15,1 milyon dolarlık tahvil aldı. Son satışla birlikte yabancıların hisse satış serisi dördüncü haftaya taşınmış oldu. Yılbaşından bu yana yapılan net hisse satışı da 927 milyon dolar oldu.

Merkez Bankası rezervleri düşüşünü sürdürdü

Merkez Bankası'nın brüt rezervleri 31 Mart haftasında da geriledi. İki haftada rezervlerdeki düşüş 4,5 milyar dolara ulaştı. Böylece Merkez Bankası'nın rezervlerinde Suudilerin depo hesabıyla gelen katkının önemli kısmı silindi. MB rezervleri 31 Mart haftasında bir önceki haftaya göre 2,3 milyar dolar düşüşle 122,4 milyar dolara geriledi.

MB rezervleri 17 Mart haftasında Suudilerin depo hesabının etkisiyle bir önceki haftaya göre 6,9 milyar artış kaydetmişti. MB verilerine göre 31 Mart haftasında net rezervler de geriledi. Geçen hafta net rezervler 18,9 milyardan 18,5 milyar dolara düştü.

Çalışan refahı dünyada ilk Türkiye'de 4'üncü sırada

Küresel çapta şirketler, çalışan refahını en öncelikli konu olarak ifade ederken Türkiye'deki şirketler için çalışan refahı dördüncü sırada yer alıyor. Türkiye'de şirketlerin öncelikleri arasında ilk sırada yetenekleri çekmek veya elde tutmak konusu bulunuyor.



Aon'un Ipsos ile ortaklaşa gerçekleştirdiği "Küresel Çalışan Refah Araştırması 2022 – 2023" sonuçlarını yayınladı. Ankete Türkiye de dahil 46 ülkede çeşitli sektörlerden bin 138 şirket katıldı.

Anketin küresel sonuçlarına göre katılımcıların yaklaşık üçte ikisi 2020'den bu yana çalışanlar için refahın şirketleri için daha önemli olduğunu söylerken yarısından biraz azı ise bu zaman diliminde çalışan refahının önceliğinin arttığını belirtiyor.

Şirketler refah konusunu önemsemeye devam ediyor

Her 8 şirketten 7'si çalışanların refahı için en az bir girişimi yürütüyor, yüzde 83'ü çalışan refahı konusunda bir stratejiye sahip. Bu oran 2020'den bu yana yüzde 28'lik bir artış gösterdi.

Bu da şirketlerin dörtte birinden fazlasının son iki yılda çalışan refahı için yeni bir strateji uygulamaya koyduğu anlamına geliyor. Ayrıca şirketlerin yüzde 43'ü çalışan refahı için yatırımlarını artırdıklarını da ifade ediyor.

Aon Türkiye Sağlık ve Wellbeing Çözümleri Genel Müdür Yardımcısı Sinem Yalçın, “Şirketlerin enflasyon, ekonomik şok, iş gücü kaybı ve uluslararası çatışmalar gibi dalgalanma ve belirsizliklerle karşı karşıya olduğu bir ortamda çalışanların refahına yönelik girişimlerin ve stratejilerin öneminin azaldığı düşünülebilir.

Buna ek olarak, COVID-19 salgınının başlangıcında, şirketler çalışanlarını güvende tutmak için çabalarken refah konusu da en öncelikli konuydu. Ancak pandemi etkisini yavaş yavaş azaltırken refahın zaman içinde önemini ve önceliğini yitirebileceği de varsayabilir.

Buna karşın Aon'un 2022 - 2023 Küresel Refah Araştırması bunun tam tersi bir durum olduğunu gözler önüne seriyor. Çalışan refahı hala şirketlerin en öncelikli konuları arasında bulunuyor. Geçmişte bu alan şirket performansını artırabilecek bir alan olmaktan ziyade bir maliyet etkenli olarak görülürdü.

Fakat günümüzde şirketler refah konusunda hem desteklerini hem de finansal yatırımlarını artırmaya devam ediyor ve yetenekleri çekmenin ve elde tutmanın bir yolunun çalışanlar için sürdürülebilir bir çalışma hayatı inşa etmek olduğuna inanıyor” diyor.

Küresel çapta şirketlerin en önemli öncelikleri

Aon'un anketine göre küresel çapta şirketler çalışan refahını en öncelikli konu olarak belirlerken yetenekleri çekmenin ve elde tutmanın kurumları için en önemli öncelikler arasında olduğunu da ifade ediyor. Şirketler önümüzdeki beş yıl için en önemli önceliklerini şu şekilde sıralıyor:

Çalışan refahı: Çalışanın genel, fiziksel, duygusal, sosyal, kariyer ve finansal sağlığı

-Yetenekleri çekmek ve elde tutmak

-Kârlar ve finansal marjlar (yani, maliyetlerin ve verimliliklerin kontrolü)

-Ürün ve/veya hizmetlerde yenilik

-Çevre, Sosyal ve Yönetişim (ÇSY)

-En önemli sorun zihinsel ve duygusal sağlık Şirketler, refah stratejilerini uygularken karşılaştıkları en önemli sorunun ise duygusal sağlıkla ilgili olduğunu kaydediyor. Şirketler çalışan refahı konusunda en önemli beş sorunu şekilde sıralıyor: Zihinsel ve duygusal sağlık, tükenmişlik / bitkinlik, çalışma ortamı / kültürü, sanal ve hibrit çalışma desteği, finansal risk ve stres.

Türkiye'de en önemli öncelik, yetenekleri çekmek

Anketin Türkiye sonuçlarına göre ise çalışan refahı ülkemizdeki şirketlerin öncelikleri içerisinde küresel trendin aksine dördüncü sırada yer alırken ilk sırada yetenekleri çekmek veya elde tutmak konusu yer alıyor. Türkiye'deki şirketlerin ilk 5 önceliği şu şekilde sıralanıyor:

- Yetenekleri çekmek ve elde tutmak
- Ürün ve/veya hizmetlerde yenilik
- Kârlar ve finansal marjlar
- Çalışan Refahı
- Çevre, Sosyal ve Yönetim (ÇSY)

Türkiye'de de en önemli sorun zihinsel ve duygusal sağlık

Türkiye'de çalışan refahı konusundaki sorunlara bakıldığında ise küresel trendlere paralel bir şekilde zihinsel ve duygusal sağlık ilk sırada yer aldı. Türkiye'deki şirketler çalışan refahı konusunda en önemli 5 sorunu şekilde sıraladı: Zihinsel ve duygusal sağlık, tükenmişlik / bitkinlik, fiziksel sağlık, finansal risk ve stres, çalışma ortamı / kültürü.

Türkiye'deki şirketlerin yüzde 68'ine göre çalışan refahı hala önemini koruyor. Hatta şirketlerin yüzde 46'ısı çalışan refahını genel iş süreçlerine ve yetenek stratejilerine tamamen entegre ettiğini düşünürken yüzde 36'sı az da olsa bu entegrasyonu sağladıklarını belirtiyor.

Diğer yandan şirketlere çalışan refahını neden önceliklendirmedikleri sorulduğundan katılımcıların yüzde 25'i yaptıkları kurum içi anketlere göre çalışan refahının zaten oldukça yüksek olmasını neden gösteriyor.

KKM'ye hücum!



Alaattin AKTAŞ

07 Nisan 2023 Cuma

✓ **DTH dönüşümlü hesaplar için faiz tavanı kaldırılınca hızlı bir artış gösteren KKM'ye şimdi yeni bir doping!**

✓ **Doğrudan TL ile açılan hesaplardaki faiz tavanının da nisan ayıyla birlikte kaldırılmasından sonra KKM'deki artışın daha da hızlanması beklenmeli.**

✓ **Faiz yükü bankalara yüklenip kur yükü hafifletildiği için KKM'nin kamu açısından olan riski görece azaldı.**

Kur korumalı mevduat mart ayının son haftasında 28 milyar lira daha artarak 31 Mart'ta 1 trilyon 701 milyar liraya ulaştı. KKM'de, çıkışın başladığı 6 Ocak'tan mart sonuna kadar kaydedilen artış 331 milyar lirayı buldu.

Kur korumalı mevduatta asıl çıkış ocak ayının sonunda başlamıştı. DTH dönüşümlü KKM'de faiz tavanı 25 Ocak'ta kaldırılmıştı. KKM o tarihlerde (27 Ocak) 1 trilyon 407 milyar lira düzeyindeydi. İşte 27 Ocak'tan 31 Mart'a kadar geçen iki aydaki artış 294 milyar liraya ulaştı.

Artış daha da hızlanacak

Kur korumalı mevduatta son iki ayda yaşanan artıştan çok daha hızlısını muhtemelen nisanla birlikte görmeye başlayacağız.

Doğrudan TL ile açılan hesaplardaki faiz tavanı 31 Mart'ta yayımlanan bir kararla kaldırıldı. Dolayısıyla nisandan itibaren artık KKM'de faiz tavanı hiç yok; ne DTH dönüşümlü hesaplarda, ne TL ile açılan hesaplarda...

İlk veriler, TL ile açılan hesaplardaki faizin de yüzde 25'lere oturduğunu gösteriyor.

Etki birkaç yönlü

TL ile açılan hesaplardaki faizin fiilen yüzde 11.50'den yüzde 25'lere çıkarılmış olması birkaç yönden etki yapacak.

07.04.2023

Öncelikle daha önce KKM hesabı açtırmış ve yüzde 11.50 faizi (haklı olarak) beğenmeyip sistemden çıkmayı düşünenler fikirlerini değiştirecek ve vade dolduğunda hesaplarını yenileyecek.

İkincisi, bankada normal TL mevduatta durup yüzde 25-30 arası faiz alanlar, şimdi hem bu faizi almaya devam edip hem de muhtemel bir kur artışının getirisini kaçırmamak için TL mevduattan KKM'ye geçecek.

Belki başka alanlardan da KKM'ye yönelme olacak veya olmaya başladı bile. Örneğin borsadan...

Dolayısıyla kur korumalı mevduatta zaten üç aydır kesintisiz süren bu hızlı artış, nisanla birlikte çok daha belirginleşecek.

KKM'nin yükü daha az olacak

Şu günlerde seçim sonrasına ilişkin kur senaryoları adeta havada uçuşuyor. Ağırlıklı tahmin, seçimden hangi ittifak galip çıkarsa çöksün kurun çok hızlı artış göstereceği yönünde. Acaba?

Seçimi Millet ittifakının kazanması halinde kurda bir artış değil, ters yönde bir hareket bile görülebilir.

Sandıktan Cumhur ittifakının galip çıkması halinde kurda kesinlikle artış olacağı söylenebilir mi, o da tartışılır. Kur artışı bu durumda biraz daha muhtemeldir ama kesindir demek zor.

Bu apayrı bir konu ve başka bir gün ele alacağım.

Kur artışının KKM'ye etkisine gelince...

Eğer faiz tavanı kaldırılmasa ve KKM'ye hala yüzde 11.5 tavan faiz uygulanıyor olsaydı, muhtemel bir kur artışında Hazine ve Merkez Bankası'na çok büyük bir yük bineceği ortadaydı. Ne var ki, faiz tavanının kaldırılması ve oranların yüzde 25-30 dolayına çıkması, "**kur artışı-faiz**" farkının daralması sonucunu doğuracak ve böylece kamuya daha az yük binecek. Tabii ki kur artışı faizden daha fazla olursa, o bile belli değil.

Dolayısıyla seçimi hangi ittifak kazanırsa kazansın, döviz kuru (ekonomiye olacak diğer etkileri bir yana) KKM yönüyle fazla yük oluşmaması için olabildiğince fazla artırılmadan götürülmeye çalışılacak.

Dövizden kur korumalıya...

Kur korumalı mevduatta yaşanan artış, doğal olarak döviz tevdiat hesaplarında bir çözüme getiriyor.

07.04.2023

Vatandaş bankadaki döviz hesabını KKM'ye döndürmeyi tercih ediyor. Böylece hem KKM'ye miktara bağlı olarak yüzde 30'a ulaşan faiz almak mümkün oluyor, kurun faizden daha fazla artması halinde bu artıştan da yararlanılabiliyor.

Merkez Bankası verilerine göre yurt içi yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı mart ayının son haftasında 3.1 milyar dolar daha azaldı. Bu azalmanın 2.3 milyar doları tüzel kişilerin, 802 milyon doları ise gerçek kişilerin hesabındaki azalmadan kaynaklandı. Merkez Bankası'nın bu hesaplaması parite etkisinden arındırılmış artış ya da azalışı gösteriyor. Dolayısıyla bakiye tutar üstünden yapılan hesaplama ile buradaki farklar aynı olmayabiliyor.

Yine Merkez Bankası verilerine göre mart ayı sonu itibarıyla bankalarda yurt içi yerleşiklerin 183.7 milyar doları var. Bu tutarın 110.7 milyar doları gerçek kişilerin, 72.9 milyar doları ise tüzel kişilerin.

Yaklaşık 184 milyar dolar...

Tutarın büyüklüğü, önümüzdeki dönemde de DTH'deki çözülmenin ve KKM'deki artışın süreceğinin bir işareti sayılabilir.

Borsaya martta küçük yatırımcı hücumu



Naki BAKIR

07 Nisan 2023 Cuma

Borsa İstanbul (BIST), mart ayında tam anlamıyla bir küçük yatırımcı hücumuna uğradı. Orta ve büyük ölçekli hisse senedi yatırımcıları ile 1 milyon TL'den büyük portföye sahip mega yatırımcıların sayısı ve toplam portföyleri küçülürken, "mikro" nitelikte portföylerle Borsa'ya giren yatırımcıların sayısında adeta patlama yaşandı.

Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) verilerine göre, mart ayında BIST'te toplam hisse senedi yatırımcı sayısı önceki aya göre yüzde 9,9 oranında net 380 bin 38 kişi artarak 4 milyon 234 bin 732 ile rekor bir düzeye ulaştı.

Yerli yatırımcı sayısı bir ayda 379 bin 98, yabancı yatırımcı sayısı ise 941 arttı. BIST'te toplam hisse senedi portföyü ise önceki aya göre yüzde 4,3 oranında 103 milyar lira küçülerek 2 trilyon 296 milyar liraya indi.

BIST'te hisse senedi yatırımcılarının toplam sayısı mart ayında 380 bin 38 kişi artarak 4 milyon 234 bin 732 kişi ile rekor düzeye ulaşırken, toplam portföy değeri ise yüzde 4,3 küçülerek 2 trilyon 296 milyar liraya geriledi.

100 bin-1 milyon TL arasında portföyü bulunanlar ile toplam portföyün yüzde 89'unu kontrol eden 1 milyon TL üstü mega yatırımcıların sayısı ve portföy değeri önceki aya göre azalırken, borsaya giren küçük yatırımcı sayısında ise adeta patlama yaşandı.

Özellikle "101-1.000 TL" arası portföye sahip yatırımcı sayısının bir ayda net 313 bin 713 arttığı dikkati çekti.

BIST hisse senedi yatırımcı sayısında bu yılın ilk çeyreğindeki artış 451 bin 238'e, son bir yıldaki artış 1 milyon 843 bin 873'e ulaştı.

Bu durum; orta ve büyük portföylere sahip yatırımcılar ile Borsa'nın yüzde 90'a yakını kontrol eden 1 milyon TL üzeri portföylü mega yatırımcılarda çıkış yaşanırken, sahip oldukları portföyler toplamda önemli bir ağırlık oluşturmeyen küçük yatırımcı sayısındaki patlamadan kaynaklandı.

100 bin TL'den büyük portföye sahip yatırımcı sayısının önceki aya göre 26 bin 213 kişi azalarak 802 bin 870'e gerilediği mart ayında, 100 bin TL'ye kadar portföye sahip toplam yatırımcı sayısının ise 406 bin 251 kişi artarak 3 milyon 431 bin 862'ye ulaştığı belirlendi.

En çok artış yaşanan dilim

Bu artışın da 313 bin 713 kişi ile en büyük bölümü 101-1.000 TL arasında hisse senedi portföyü edinenlerden kaynaklandı. Bu artışla bu dilimdekilerin toplam sayısı 774 bin 41 kişiye ulaştı.

1.001-5.000 TL arasında portföye sahip yatırımcıların sayısı da bir ayda 65 bin 506 kişi artarak 513 bin 397'ye yükseldi. Borsa'da 1 milyon TL ve daha büyük portföy yöneten mega yatırımcıların sayısı ise önceki aya göre 10 bin 830 kişi azalarak 125 bin 949'a geriledi.

Bu arada mart sonu itibarıyla Borsa'da 560 bin 860 ile yüksek sayıdaki bir yatırımcı kesiminin 100 liranın altında sembolik nitelikte portföye sahip olduğu, bu kişilerin bir anlamda toplam yatırımcı sayısını şişirdiği dikkati çekiyor.

İlk çeyrekte artış 451 bin

BIST'TE PORTFÖY DİLİMLERİNE GÖRE YATIRIMCI SAYISI						
PORTFÖY DİLİMİ (TL)	PORTFÖY DEĞERİ (MİLYON TL)			YATIRIMCI SAYISI		
	Mart	Şubat	Değ. %	Mart	Şubat	Değ. kişi
0-1	0	0	0	61.653	61.300	353
2-100	14	15	-6,7	499.207	530.815	-31.608
101-1.000	491	199	146,7	774.041	460.328	313.713
1.001-5.000	1.508	1.336	12,9	578.903	513.397	65.506
5.001-10.000	2.292	2.125	7,9	314.484	291.476	23.008
10.001-20.000	5.052	4.851	4,1	347.358	334.412	12.946
20.001-50.000	16.211	15.734	3,0	493.563	497.025	-3.462
50.001-100.000	26.046	25.493	2,2	362.653	354.858	7.795
100.001-250.000	60.348	60.881	-0,9	379.107	381.606	-2.499
250.001-500.000	68.014	70.233	-3,2	193.543	198.639	-5.096
500.001-1.000.000	80.328	85.984	-6,6	115.101	122.889	-7.788
1.000.001+	2.035.697	2.132.383	-4,5	115.119	125.949	-10.830
TOPLAM	2.296.001	2.399.234	-4,3	4.234.732	3.872.694	362.038

BİST'TE YATIRIMCI SAYILARI VE PORTFÖY DEĞERİ						
	YATIRIMCI SAYISI			PORTFÖY (MİLYAR TL)		
	Yerli	Yabancı	Toplam	Yerli	Yabancı	Toplam
Mart 22	2.377.553	13.299	2.390.852	649,9	381,2	1.031,1
Nisan 22	2.481.138	13.493	2.494.631	710,3	404,8	1.115,1
Mayıs 22	2.439.256	13.475	2.452.731	760,7	401,7	1.162,4
Haziran 22	2.495.347	13.587	2.508.934	756,5	373,9	1.130,4
Temmuz 22	2.511.918	13.625	2.525.543	829,0	395,8	1.224,8
Ağustos 22	2.623.187	13.887	2.637.074	992,4	496,3	1.488,7
Eylül 22	2.653.900	14.193	2.668.093	1.035,6	474,5	1.510,2
Ekim 22	2.818.039	14.654	2.832.693	1.337,1	568,6	1.905,7
Kasım 22	3.311.491	15.816	3.327.307	1.673,4	711,0	2.384,4
Aralık 22	3.766.444	17.043	3.783.487	1.835,6	760,4	2.596,0
Ocak 23	3.969.945	17.681	3.987.626	1.617,2	668,3	2.285,5
Şubat 23	3.837.036	17.658	3.854.694	1.717,2	682,1	2.399,2
Mart 23	4.216.134	18.598	4.234.732	1.645,4	650,6	2.296,0
	DEĞİŞİM, KİŞİ			DEĞİŞİM, %		
Mart	379.098	940	380.038	-4,2	-4,6	-4,3
Ocak-Mart	449.690	1.555	451.245	-10,4	-14,4	-11,6
Son bir yıl	1.838.581	5.299	1.843.880	153,2	70,7	122,7

Büyük bölümü mart ayında olmak üzere yılın ilk çeyreğinde BİST'te hisse senedi yatırımcı sayısındaki net artış 451 bin 245 kişiye ulaştı. Üç ayda yerli yatırımcıların sayısında yüzde 11,9 oranında net 449 bin 690, yabancı yatırımcı sayısında da yüzde 9,1 oranında net 1.555 kişilik artış yaşandı.

Büyük yatırımcı sayısında azalma yaşanırken küçük yatırımcı artışının rekor kırdığı bu dönemde, BİST'te toplam hisse senedi portföyü ise yüzde 11,6 oranında 300 milyar lira küçüldü. Bunun da 190 milyarı yerli, 110 milyarı yabancı yatırımcıların portföyünden kaynaklandı.

Son bir yılda ikiye katlandı

Mart sonu itibarıyla son bir yılda ise Borsa'da yerli yatırımcı sayısı yüzde 77,3 oranında net 1 milyon 838 bin 581, yabancı yatırımcı sayısı yüzde 39,8 oranında net 5 bin 299, böylece toplam hisse senedi yatırımcısı sayısı yüzde 77,1 oranında net 1 milyon 843 bin 880 kişi arttı.

Yerli yatırımcıların portföyünde son bir yılda yüzde 153,2 oranında 995 milyar liralık büyüme yaşanırken, yabancı yatırımcıların toplam portföyü yüzde 70,7 oranında 269 milyar liralık bir artış kaydetti, bunun sonucunda BİST'te toplam hisse senedi portföyü yüzde 122,7 oranında 1 trilyon 265 milyar lira büyüdü.

ABD'li azaldı, bıyıklı yabancı arttı

BIST'te toplam hisse senedi portföyünün yüzde 10'a yakın bir bölümünü kontrol eden ABD'li yatırımcıların şubatta 836 olan sayısı martta 816'ya geriledi. 20 kişi azalan ABD'li yatırımcıların toplam portföyü de 232,8 milyar liradan 225,7 milyar liraya geriledi.

Yurt dışı yatırımcıların uyruk bazında sıralamasında ABD'lilerin ardından ikinci en büyük paya sahip olan İngiliz yatırımcıların sayısı 228'den 232'ye yükselirken, toplam portföyleri 7,4 milyar lira azalarak 65,8 milyara geriledi. Üçüncü sıradaki Katarlı yatırımcıların sayısı 8'den 9'a yükseldi, toplam portföyleri ise 2,7 milyar azalarak 65,2 milyar lira oldu.

Portföydeki paya göre dördüncü sırada yer alan Türkiye uyruklu yurt dışı yerleşiklerin sayısı ise 887 kişi artarak 11 bin 421'e, toplam portföyleri de 7 milyar lira artarak 61,7 milyar liraya yükseldi. BIST'te en fazla portföye sahip yabancı yatırımcılar sıralamasında bu ülkeleri izleyen Lüksemburglu yatırımcıların sayısı 173'ten 176'ya yükseldi, İrlandalıların sayısı 129'dan 122'ye geriledi.

Singapurlu 11 ve Fransız 42 yatırımcının sayısı ise değişmedi. İsviçreli yatırımcılar 79'dan 78'e gerilerken, Hollandalılar 120'den 123'e çıktı. Bu on uyrukta yer alan toplam 13 bin 30 yurt dışı yatırımcının toplam portföyü, mart ayında 25,7 milyar lira azalarak 543,4 milyar liraya gerilemekle birlikte Borsa'nın yaklaşık dörtte birini oluşturmaya devam etti.

Ücret - fiyat sarmalı



Ufuk SÖYLEMEZ

07 Nisan 2023 Cuma

Seçim sürecinden bağımsız olarak yaşanan bir kısır döngüdür. “Ücret-fiyat sarmalı” (Wage -Price Spiral). Bugün herkes enflasyondan yakınıyor haklı olarak. Ama enflasyonu besleyen temel nedenlerden birisi olan ücret-fiyat sarmalı, nedense yeterince tartışılmıyor.

Enflasyonu esasında “ücret-fiyat sarmalı” olarak da adlandırmak olasıdır. Enflasyonun sebebi olan ve besleyen yüksek talep, parasal genişleme, kur yükselişleri ve olumsuz beklentilerin yanı sıra ücret-fiyat sarmalının etkisi oldukça önemli. Enflasyonun artması ücretlerde, ücretlerdeki artış ise fiyatlar üzerinde (enflasyonda) artışa neden olur ve ekonomi bu şekilde bir döngüye girer. Önlem alınmadığı takdirde hiper enflasyona dahi yol açabilir.

Bugün ülkemizin içinde bulunduğu sarmal maalesef böyle bir şeydir. Elbette dar ve sabit gelirli toplum kesimlerinin insanca yaşamlarını sürdürebilecek bir ücret seviyesinde olmaları gerekir. Ancak, yaşadığımız seçim sürecinde olduğu gibi, ölçüsüz-hesapsız-kitapsız, sonunu başını düşünmeden yapılan ücret, ikramiye vb. artışları ve verilen vaatlerin sonunda, ücret-fiyat sarmalına neden olunacağı aşikâr görünüyor.

Ücret-fiyat sarmalının durdurabilmesinin çok kolay ve kısa bir yolu yok ne yazık ki. Üretimin ve verimliliğin artırılması arzı artırarak talebi düşürecek, dolayısıyla yüksek ücret beklentilerini de azaltacak temel adım olarak görülmelidir. Merkez Bankasının, faiz ve para politikası üzerindeki doğru adımları, parasal genişlemenin kontrolü ve gerçekçi faiz oranlarının harcamalar üzerindeki etkisinin de ücret-fiyat sarmalının durdurulmasındaki rolü oldukça önemlidir.

Ücret-fiyat sarmalından kurtulabilmek için, bugünkü gibi bir “el yordamı ekonomisi” anlayışı yerine, detayları iyi planlamış, toplumsal mutabakatı arkasına alan, ehliyet ve liyakat sahibi kadrolarca hazırlanacak bir “restorasyon” programıyla uygulanacak akılcı, bilimsel, ciddi ve doğru bir ekonomi politikasına yakın gelecekte çok ama çok ihtiyacımız olacak.



Abdulkadir Selvi

Millet İttifakı'nda liste krizi çıktı, İYİ Parti için MHP beklenecek

Saadet, Gelecek, DEVA ve Demokrat Parti'nin seçimlere CHP listelerinden girmesi kesinleşti.

Bu doğru. Peki listeler tamamlandı mı? Hayır. Çünkü listelerde kriz çıktı.

DEVA Partisi 20 milletvekili istemişti. Gelecek Partisi'nin de ona yakın bir talebi vardı. Kılıçdaroğlu, cumhurbaşkanı adaylığını koparmak için olur dedi. Ama iş listelere gelince Kılıçdaroğlu çark etti. Ama bir kez cumhurbaşkanı adaylığı konusunda 4 partiyi bağlamıştı. O nedenle itirazları çok önemli değildi. Listelerde sorun nerede çıktı?

CHP ANKET YAPTIRDI

CHP, illerde anket yaptırdı. Bu anketlerde DEVA ve Gelecek Partisi'nin oy oranı çok düşük çıktı. Özellikle bazı illerde Gelecek Partisi'nin ankete dahi giremediği söyleniyor. Anket sonuçları Kılıçdaroğlu'nun elini güçlendirdi. 20 milletvekilliği isteyen DEVA'nın da 3 milletvekiline karşı çıkan Gelecek Partisi'nin de önüne bu anketleri koydu.

DAVUTOĞLU KILIÇDAROĞLU GÖRÜŞMESİ

Çarşamba gecesi Davutoğlu, Kılıçdaroğlu ile görüştü. İstanbul listeleri üzerindeki görüşmenin sert geçtiği söyleniyor. Davutoğlu, İstanbul'da üç bölgeden seçilecek yerlerde milletvekilliği istiyor. Ama Kılıçdaroğlu o niyette değil. Davutoğlu'na anketleri gösterip, "Sahada yoksunuz. Bu kadar milletvekili veremem" dediği söyleniyor.

ADAM BİZİ SATTI

DEVA Partililer, Kılıçdaroğlu için “Adam sattı” diyorlardı. Çarşamba gecesinden sonra Gelecek Partisi’nde de “Bu adam bizi sattı” sesleri yükselmeye başladı. Ama elleri o denli güçlü değil.

Hem iddia ettikleri kadar oy oranları yok, seçimlere tek başlarına girmeyi göze alamazlar hem de cumhurbaşkanı adaylığı için Kılıçdaroğlu’na destek verdikten sonra CHP için listelere girip girmemeleri önemli değil. Hatta CHP’nin işine yarayabilir. O nedenle kriz çıktı. Çözölmeye çalışılıyor.

FETÖ’CÜ ADAYA VETO

Bu arada CHP ile DP arasındaki ilişkiler sorunsuz yürüyordu. Kılıçdaroğlu ile Gültekin Uysal “baba-oğul” gibi yakındı. DP’de Cemal Enginyurt’un adaylığı kesinleşti. Ama bir isimden dolayı pürüz çıktı. O da FETÖ’cü olduğu gerekçesiyle veto yedi. DP’den başka bir isim bildirmesi istendi. Sorun olur mu? Olmaz. Çözölür.

Tüm bu krizlere rağmen 4 partinin CHP listelerinden seçimlere girmesi kesinleşti. İYİ Parti şimdilik bekleme odasında...

İYİ PARTİ

Peki İYİ Parti ile ortak liste yapılacak mı? O yönde çabalar var. Ağırlıklı olarak bir ve iki milletvekili çıkararak yerlerde tek liste ile girilmesi düşünölüyor. Ama burada çok kritik bir nokta var. CHP’nin gözü bir yandan da MHP’nin üzerinde. CHP, MHP’nin milletvekili listesi YSK’ya sunulana kadar bekleyecek. Eğer MHP son anda AK Parti ile ortak liste işine girerse CHP YSK’ya İYİ Parti ile ortak liste verecek. Ama yok MHP tek başına seçimlere girerse o zaman CHP ve İYİ Parti seçimlere ayrı ayrı girecekler. MHP dün gece milletvekili listesini açıkladı. Bu da CHP’nin İYİ Parti konusunda yeni bir değerlendirme yapmasına neden oldu.

Bir kez daha İYİ Parti’nin kaderi biraz da MHP’ye bağlanmış durumda.

İYİ PARTİ VE CHP’YE SİLAH İŞİNDE PROVOKASYONA DİKKAT

CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu, Meral Akşener’in aksine daha dikkatli bir dil kullandı.

“İlk belirlemelere göre İl Başkanlığımıza isabet eden mermi bulunamamış, olay mahalinde boş kovanlar bulunmuştur” dedi.

İstanbul Valiliđi’nden olayla ilgili olarak yapılan açıklamada ise, “Elde edilen kamera görüntülerinde Ali Sami Yen Spor Kompleksi Nef Stadyumu’ndan TEM Otoyolu Edirne istikametine otoyolun 2. şeridinde hızla seyreden bir araçtan havaya ateş edildiği tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalarda, yol kenarında 9mm çapında (2) adet kovan bulunmuştur. Konuyla ilgili başlatılan incelemeler devam etmektedir” denildi.

Kritik bir seçim sürecinden geçiyoruz. Birileri 14 Mayıs seçimlerine gölge düşürmek isteyebilir. O nedenle bu olayların hızla aydınlatılması gerekiyor.

SİLAH ATAN YAKALANMALI

Bu süreçler provokasyonlara karşı dikkatli olunması gereken dönemlerdir. CHP İstanbul İl Başkanlığı'nın önünden geçerken silah atan şahsın en kısa sürede yakalanması gerekiyor. İstanbul Emniyeti'nin bu yönde yoğun bir çalışma içinde olduğunu biliyorum. Bir insan gece yarısı şehrin ortasında niye silah atar ve başka yer yok mu ki CHP İstanbul İl Başkanlığı'nın önünden geçerken ateş eder?

İYİ PARTİ İL BAŞKANLIĞI ÖNÜNDEKİ SALDIRI

Meral Akşener onca devlet deneyimine rağmen Canan Kaftancıoğlu kadar serinkanlı açıklama yapamadı. İYİ Parti İstanbul İl Başkanlığı'na isabet eden mermiyle ilgili olarak Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı suçladı. Yetmedi, siyasi hayatı boyunca kendisini takip edecek bir işe imza attı. Meclis kürsüsünden kurşun attı.

CNN Türk İstanbul Haber Müdürü Nihat Uludağ'ın, hırsızları kovalayan inşaat bekçisi Melikşah Erdem ile röportajını izledim. Yazılı ifadesiyle birebir örtüşüyor. Ayrıca silah, kovan, mermi çekirdeği, balistik inceleme de birbirini tutuyor. Hırsızlar yakalandığı takdirde gerçek daha çok ortaya çıkacak.

ALGI'YA DİKKAT

Akşener'in hırsız-bekçi kovalamasından mağduriyet çıkarma çabası tutarlı değil ama bu tür olaylarda algı olgunun önüne geçer. Birileri seçime gidilirken muhalefet silahla susturulmak isteniyor şeklinde bir algı oluşturmak isteyebilir. Buna karşı uyanık olmak gerekiyor.

MUHARREM İNCE'NİN STRATEJİSİ

Muharrem İnce'nin yükselişi CHP'nin hesaplarını bozdu. O nedenle tüm planlarını Muharrem İnce üzerine kurdular. Kılıçdaroğlu, Muharrem İnce'ye teklif yapıldığını ama uzlaşamadığını söyledi. Fikri Sağlar, Kılıçdaroğlu'nun bilgisi dahilinde İnce ile görüşüğünü açıkladı. Engin Altay, Kılıçdaroğlu'nun görüştüğü gün ve bir gün sonra Muharrem İnce ile temas kurulduğunu açıkladı.

Muharrem İnce, Fikri Sağlar'ın YSK'da cumhurbaşkanı adaylarının kesinleşmesinden sonra geldiğini açıkladı. Cumhurbaşkanı adayları 1 Nisan'da kesinleşti, Fikri Sağlar 3 Nisan'da görüşmüş.

CHP kimi zaman iktidarı bir kenara bırakıp Muharrem İnce'yi hedef almaya başladı. Muharrem İnce ise polemiklere girmek yerine seçimlere odaklanmış durumda.

07.04.2023

Yakaladığı rüzgârı konsolide etmeye çalışıyor. Binlerce kişiyle Anıtkabir'e yapılan ziyaret 10 numara bir işti. 6'lı Masa liderlerini henüz Anıtkabir'de göremedik.

MUHALİF SEÇMEN ÖFKELİ

CHP, önce Muharrem İnce'yi ciddiye almadı. Sonra İnce'nin yükselişinin kısa sürede köpük gibi eriyeceğini düşündü. Şimdi ise Muharrem İnce'yi bir bölen olarak göstermeye çalışıyorlar.

Bunun yerine muhalif seçmenin Muharrem İnce'ye neden yöneldiğini anlamaya çalışsalar daha yararlı olurdu.

Ekrem İmamoğlu'nu bekleyen genç kitle Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı adayı olunca hayal kırıklığına uğradı. Kılıçdaroğlu'na PKK-HDP desteği ise öfkeye neden oldu. Çünkü bu gençler aynı zamanda milliyetçi. CHP hâlâ anlamadı ama bu iş dans mans işi değil.



Esfender KORKMAZ

Beşeri yatırım kaybımız: Beyin göçü

7 Nisan 2023 Cuma

TÜİK'in uluslararası göç istatistiklerine göre, 2019, 2020 ve 2021 yıllarında, üç yılda Türkiye'den toplam 1 milyon 38 bin 403 kişi yurt dışına göç etti. Dışarıya gidenlerin, yüzde 53 ile yüz 58 arasındaki çoğunluğu, 15-39 yaş arası genç nüfustur.

Vasıflı iş gücü yetiştirmek için her ülke büyük kaynaklar ayırır. Bir ülkenin yetiştirdiği vasıflı insanlar, gençler, bilim adamları, hekim, mühendis, başka ülkeye gidip, orada kalıp çalışmaya başlarsa, bu katlanılan maliyetin atıl kalması demektir. Bu şekildeki insanların göçüne "**Beyin göçü (brain drain)**" deniliyor.

Medya her gün doktorların dışarıya gittiğini yazıyor ve iktidar giderlerse gitsinler diyor. Yalnızca doktorlar değil, eğitilmiş işgücü ve özellikle gençler Türkiye'de durmuyor.

Göç veren ülkeler gelişmekte olan ülkelerdir. Yani beyin göçü temelde gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkelere yönelik bir kaynak aktarımıdır.

Beyin göçü ilk ve orta çağlarda kilise baskısı ve fikir baskısı ve siyasi nedenlerle ortaya çıkmıştır. Avrupa'da en büyük beyin göçü İkinci Dünya Savaşı öncesi Hitler nedeniyle olmuştur. En büyük göçü alan ülke de ABD olmuştur. Albert Einstein da Almanya'dan ABD'ye göç eden bilim insanlarından biridir. ABD'ye göç edenler, ABD'nin bilim, teknik ve eğitim alanında kalkınmasına büyük katkı yapmışlardır.

ABD'den sonra Hitler'den kaçan beyinlerin gittiği ikinci adres Türkiye'dir. Hitler Avrupası'nda diğer ülkeler savaş içinde olduğu için, **Atatürk**'ün talebi ile Türkiye'ye de Almanya'dan çok sayıda akademisyen geldi.

Türkiye 1933 yılında üniversite reformu yaptı. Darülfünun kaldırıldı, adı İstanbul Üniversitesi oldu. İstanbul Üniversitesi'nin kuruluşu ve gelişmesi Alman profesörlerin desteği ile gerçekleşti. Aynı şekilde bunlardan bir kısmı da Ankara'da hizmet verdi.

Alman profesörlerden **Fritz Neumark**, Türkiye'de 1933-1953 arasında yirmi yıl kaldı. İlk yıllarda Türkçeye hâkim oldu ve İktisat Fakültesi Maliye Kürsüsü'nün kurulmasında

da etkili oldu. Ayrıca 1950 yılında yürürlüğe giren Türk Vergi Sistemi'nde reform komisyonunda görev aldı. Bu gelenlerden birçoğu kamu reformunda görev aldılar.

Neumark Almanya'ya döndükten sonra, 1979 yılında '**Boğaziçi'ne Sığınanlar**' isimli kitabı yazdı. Bu kitabın önsözünde Neumark "**Hitler Almanya'sından kaçan mültecilerin nispi önemi hiçbir yerde Türkiye Cumhuriyeti'ndeki kadar büyük olmamış ve çalışmalarını kalıcı bir tesir bırakmamıştır.**" diyor.

İstanbul ve Ankara'da görev alan bu profesörlerin çoğu geldikleri zaman genç bilim adamlarıydı.

O günün savaş dışında kalmayı başarabilmiş huzurlu genç Türkiye'si beyin göçü alırken, ne oldu da bugün Türkiye yüksek oranlı beyin göçü veren bir ülke konumuna geriledi?

Beyin göçü konusunda, 2009 yılında Mecliste, "*Yurtdışı Türkler Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı*" hakkında konuşmamdan bir kesit veriyorum:

"Değerli arkadaşlar, yurt dışında yaşayanları ikiye ayırmak gerekiyor. Eğer olaya doğru bir teşhis koymak istiyorsak bunun altyapısını da iyi araştırmamız gerekiyor. Birincisi; yurt dışına çıkıp ve yurt dışında yaşayanlar ile yurt dışında yaşayan akraba topluluklarıdır. İkincisi, yurt dışında yaşamaya mecbur olanlardır.

Yurt dışında yaşamaya mecbur olanları ayrı bir kategoride incelememiz ve bunun nedenlerini ayrı yorumlamamız lazım. Neden yurt dışında yaşamaya mecbur oluyor? Çünkü Türkiye'de fiilî işsiz sayısı 5,5 milyondur 2009 yılı ortalaması, çünkü Türkiye'de gençler arasında 3 kişiden 1 kişi işsizdir.

Beyin göçü, bir fabrikayı başkasına vermek kadar önemlidir. Siz, bir kişiyi eğitiyorsunuz, uzman yapıyorsunuz, masraf yapıyorsunuz ama bunu, iş veremediğiniz için, iş bulamadığınız için başka ülkeye hediye ediyorsunuz, gidip başka ülkede çalışıyor. Yani maliyetini siz karşılıyorsunuz, faydasını gelişmiş ülkeler, Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya gibi ülkeler görüyor. Bu demektir ki Türkiye'de gençler arasındaki işsizlik, beyin göçünü önemli ölçüde etkileyen bir faktördür."

Bugün beyin göçünün nedenleri arasına, işsizlik dışında, yaşam tarzına müdahale, demokrasi ve hukukta kan kaybımız ve ideolojik eğitime zorlama gibi nedenler de girdi.



İbrahim Kahveci

Aç kalır çocuksuz kalır ama yedirmeyiz...

Yıl 2001...65.603 bin nüfus içinde 1.323 bin bebek doğuyor.

Yıl 2022...85.280 bin nüfus içinde 1.023 bin bebek doğuyor.

Nüfus 19 milyon 677 bin artıyor ama doğan bebek sayısı 300 bin azalıyor. Ya da şöyle söyleyelim: Nüfus 1/3 oranında artarken doğan bebek sayısı 1/3 oranında azalıyor.

Böylece bebek doğumunun nüfusa oranı yüzde 2,02'den yüzde 1,20'ye gerilemiş oldu. Genel düşüş doğum oranında var ama mesela bebek sayısı ekonomi iyi olduğunda artıyor. Örnek 2004-2005-2006-2007-2008... Bu yıllarda doğan bebek sayısı sürekli artış göstermiş.

2003'te 1.199 bin bebek sayısı 2004 yılında 1.222 bine; 2005 yılında 1.244 bine, 2006 yılında 1.255 bine, 2007 yılında 1.290 bine ve 2008 yılında da 1.296 bine yükseliyor. Doğan bebek sayısı ekonomi iyi olunca artıyor ama nüfusa oranı nerede ise aynı kalıyor.

Küresel kriz 2009-2011 yılları içinde bebek sayısını yine düşürüyor. 2008 yılındaki 1.296 bin bebek doğum sayısı 2011 yılında 1.253 bine üç yıl kesintisiz düşüyor.

Sonra yine ekonomi iyileşiyor ve bebek sayısı 2012 yılında 1.295 bine, 2013 yılında 1.298 bine ve 2014 yılında da 1.351 bine çıkarak 2001 yılının bile sayı olarak üzerine çıkıyor. Ama doğan bebek sayısının nüfusa oranı artık yüzde 1,74 olmuştur. Çünkü 2001 yılında 65.603 bin nüfusta 1.323 bin bebek doğarken 2014 yılında 77.696 bin nüfusta 1.351 bin bebek doğuyor.

Ve 2014 sonrası... Adeta felaket.

07.04.2023

2014 yılında 77.696 bin olan nüfusta 1.351 bin bebek doğuyor.... İşte sonraki yıllarda ekonomik beklentilerdeki çöküşle eş oranlı olarak bebek doğumu her yıl kesintisiz düşerek 2022 yılında 85.280 bin nüfusa rağmen 1.023 bin doğuma geriliyor.

Kısaca millet çocuk yapamaz duruma geldi...

Bunu Halk TV'de söylediğimde AK Partili sevgili troller sorunu cinsellik olarak yorumlayıp sayısız hakaret tiwitleri paylaştılar.

2004 yılında 68.010 bin nüfusa karşılık 615 bin evlenme ve 91 bin boşanma varmış. Ekonomi toparladığında evlenme sayısı çok küçük artıyor... Mesela 2010 yılında 583 bine düşen evlenme sayısı 2012-2013 yıllarında sadece 600 bine çıkıyor. Boşanma sayısı ise ekonomi toparladığında sadece aynı seviyelerde kalabiliyor. Mesela 2010 yılında 119 bin olan boşanma sayısı 2017 yılında 128 bine kadar çıkmış.

Ama son 5 yıl... Adeta burası da felaket.

2017 yılında 80.811 bin nüfus içinde;569 bin evlenme ve 128 bin boşanma var.

2022 yılında nüfus 85.280 bin evlenme sayısı 574 bin iken boşanma sayısı 181 bine fırlamış. Evlenme sayısında sert düşüş yok ama asıl büyük şok boşanma sayısında. Son 5 yılda yıllık boşanma sayısı 128 binden 181 bine yükselmiş.

Evlenme oranı 2005-2008 yılları içinde yüzde 9,0 ve üzerine çıkıyorken şimdi bu oran yüzde 6,76...

Boşanma oranı ise yine bu yıllar baz alındığında yüzde 1,30-1,40 arasında seyrederken şimdi yüzde 2,13'e çıkmış durumda.

Evlenemiyor

Boşanıyor

Ve de

Çocuk yapamıyoruz.

Bana ekonomi nasıl diye sorduğunuzda aslında en net cevap burası. Millet çocuk bile yapamaz noktaya geldi.

Türkiye'de bir çok bölgede çocuk oranı Avrupa Birliği ortalamasının altına düştü. Bu düşüş özellikle Başkanlık sistemi sonrası oldu.

07.04.2023

Başkanlık sistemi ile çocuk yapma oranı hızla geriledi. Bütün güç tek elde toplandığında milletin çocuk yapacak ekonomik gücü de kaybolup gitti.

Sorun bu kadar basit.

Açlık, fakirlik kısmına hiç girmeyeceğim. Herkes fakirliğin boyutunu biliyor ve yaşıyor.

Lükslerin dolu olduğu ama orta sınıf ve alt sınıfların çöktüğü bir süreç yaşıyoruz. Ne yumurta alım gücü kaldı ne de süt... Her ne kadar Recep Tayyip Erdoğan geçmişte "ekmek, yumurta, süt alım gücünüz düşerse bana oy vermeyin" demiş olsa da artık durum değişti.

Ülkemiz beka meselesi ile şer güçlere karşı varlık mücadelesi veriyor!!

Sakın ola son 20 yıldır iktidarda olup Türkiye'yi hâlâ varlık mücadelesi verecek noktaya kim getirdi diye sormayın... Orası bizleri bozar... Söyleneni dinle ama sakın sorgulama.

Aç kal

Evlenme

Çocuk bile yapma

Ama liderine ve bu sayede ülkeneye sahip çık...

Varlık mücadelen saraylara, katlara, uçaklara, bir kaç müteahhidin devasa kazançlarına aldanıp sakın yara almasın. Sakın ama sakın... Hatta evladının geleceğini bile bu varlık mücadelesi uğruna yok sayabilir, karanlık bir geleceği ona miras bırakabilirsin.

Hep birlikte var mısınız karanlık bir Türkiye için mücadeleye... Aç ve açlık bizi asla yıldırılmaz.

	NÜFUS	DOĞUM SAYISI	DOĞUMUN NÜFUSA ORANI	DOĞUM HIZI
2001	65.603	1.323	2,02	2,38
2002	66.401	1.230	1,85	2,17
2003	67.187	1.199	1,78	2,09
2004	68.010	1.222	1,80	2,11
2005	68.861	1.244	1,81	2,12
2006	69.730	1.255	1,80	2,12
2007	70.586	1.290	1,83	2,16
2008	71.517	1.296	1,81	2,15
2009	72.561	1.267	1,75	2,10
2010	73.723	1.261	1,71	2,08
2011	74.724	1.253	1,68	2,05
2012	75.627	1.295	1,71	2,11
2013	76.668	1.298	1,61	2,11
2014	77.696	1.351	1,74	2,19
2015	78.741	1.337	1,70	2,16
2016	79.815	1.316	1,65	2,11
2017	80.811	1.299	1,61	2,08
2018	82.004	1.255	1,53	2,00
2019	83.155	1.189	1,43	1,88
2020	83.614	1.116	1,33	1,76
2021	84.680	1.080	1,28	1,70
2022	85.280	1.023	1,20	1,61



07 Nisan 2023, Cuma

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Ortak liste kararı tesadüf mü, PKK'nın talimatı mı?

Dünkü Sabah Gazetesi'nde ilginç bir haber vardı. PKK elebaşlarından **Mustafa Karasu**, muhalefetin ortak listeye seçime girmesi gerektiğini sert bir dille ilan etmiş. **Karasu**'nun açıklamaları şu sözlerle son buluyor: "**Bu seçimde en verimli sonucu almaları gerekiyor. Yani ortak liste daha fazla kazandırır.**" Bu haberi okuyunca merakla 7'li koalisyon masasının ortak liste konusunda ne karar vereceğini takip etmeye başladım. Bakalım PKK elebaşı **Mustafa Karasu**'nun sert talimatına mı uyacaklardı yoksa her parti seçime bağımsız mı girecekti?

KÜÇÜK PARTİLERDE BÜYÜK HUZURSUZLUK

Dün öğle saatlerine ajanslara merakımı giderecek bir haber düştü. Saadet, DEVA, Gelecek ve Demokrat Parti, 14 Mayıs seçimlerine CHP listesinden gireceklerini açıkladı. Şimdi kafamı kurcalayan bir başka soru var: 7'li Masa bu ortak liste kararını PKK'nın dayatmasıyla mı aldı yoksa tamamen tesadüf mü? Bu soru çok anlamlı mı bilmiyorum. Çünkü **Erdoğan** nefreti ile gözleri körelmiş bu 7'li koalisyon masasının terör, PKK ve milli güvenlikle ilgili hiçbir hassasiyetinin kalmadığını düşünüyorum. Gelelim ortak liste kararına... Bu ne anlama geliyor? Partiler seçimlere kendi logolarıyla katılmayacak. Milletvekillerini CHP listelerinden aday gösterecek ve seçim çalışmalarında CHP'ye oy isteyecek?

Bütün seçim çalışmasını **Erdoğan** nefreti üzerine kuran bu 4 parti, toplumdan bir karşılık bulamadı. Ortak liste kararı aslında bunun bir itirafı. Oy oranlarıyla ilgili uçuk rakamlar açıklayan 7'li koalisyon masasının 4 küçük ortağının oy oranını kimse bilmeyecek. Seçim sonuçlarına göre ancak bir tahmin yürütebileceğiz. Bakalım CHP oylarını ne kadar artırebilecekler?

Öncelikle şunun altını çizeyim: Bu 4 partinin ortak listenin içinde ya da dışında kalmasının bir anlamı artık yok. Çünkü bu partiler o kadar yıprandılar, o kadar inandırıcılık sorunu yaşıyorlar ki dördünün oyu yüzde 1 bile etmiyor. Bir de küçük detay vereyim. Ortak liste kararı Saadet, Gelecek ve DEVA partilerinde büyük

huzursuzluk yaratmış. Büyük vaatlerle seçim çalışması başlatan bu partilerin, "**Biz nasıl bu duruma düştük**" diye kara kara düşündükleri siyasi kulislere konuşuluyor.

Nitekim Gelecek Partisi'nin Kurucular Kurulu Üyesi **Musa Arat**, zehir zemberek bir açıklama yaparak partisinden istifa etti ve 14 Mayıs seçimlerinde AK Parti'yi destekleyeceğini açıkladı. "**Bu vebale ortak olmak istemiyorum**" diyen **Musa Arat**'ın açıklamasını okumanızı tavsiye ederim.

İKİ BÜYÜK SORUN YAŞAYACAKLAR

Ortak liste açıklamasıyla birlikte 7'li koalisyon masasında tartışma bitiyor mu? Bence yeni başlıyor. Şimdi CHP listelerinde CHP tabanının hiç tanımadığı, Türkiye'de adını kimsenin duymadığı birtakım isimler liste başı olacak. Bu yöntemin iki büyük sorun yaratacağını düşünüyorum. Türkiye'nin çeşitli illerinde yıllardır listeye girebilmek için çalışan CHP'li isimler ve taraftarları, listede kendi isimlerini göremeyince bir küskünler ordusu oluşturabilir. Bir CHP'li, misyon olarak kendisine taban tabana zıt biri için seçim çalışması yapar mı? Hiç sanmıyorum. Bu birinci risk.

İkinci risk ise biraz daha karmaşık. 4 küçük partiye kaç kontenjan verildiğini bilmiyoruz. **Kılıçdaroğlu** listeleri hazırlarken bu kontenjanlara uyacak mı? CHP uysa bile aday gösterildikleri illeri ve sıralamadaki yerlerini beğenecekler mi? Ayrıca muhafazakâr kökenli bu partilerin yüzde 1 de olsa tabanı var. Onlar hangi motivasyonla ellerine CHP bayrağı alarak seçim çalışması yapacak.

CHP çatısı altındaki bir ortak liste kararının 4 küçük partiye destek vermeyi düşünen muhafazakâr seçmen üzerinde olumsuz etki yapacağını düşünüyorum. İdeolojik bagajı nedeniyle CHP logosuna asla eli gitmeyecek milyonlarca seçmen var bu ülkede.